

Dr. Mustafa Yasir AKTEKE

**ANONİM ŐİRKETLERDE
YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN HUKUKİ
SORUMLULUĞUNA ETKİ EDEN HÂLLER**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	V
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM İBRA KARARI

I. TERMINOLOJİ SORUNU	7
II. İBRA KARARININ HUKUKİ NİTELİĞİ	10
A. Genel Olarak.....	10
B. Karşılaştırmalı Hukukta İbra Kararının Hukuki Niteliği	11
1. Alman Hukukunda	11
2. İsviçre Hukukunda	13
C. İbra Kararının Hukuki Niteliğine Dair İleri Sürülen Görüşler	17
1. Menfi Borç İkrarı.....	17
2. Şahsi Def'i	20
3. İbra Sözleşmesi.....	22
4. Feragat.....	25
5. Yenilik Doğuran Bir Hak Olması	25
6. Tasarruf İşlemi ve Kazandırıcı İşlem Niteliğinde Olması	27
7. Nispi Bir İşlem Olması.....	28
8. Makbuz	30
9. Onay	32
10. Yönetime Güven Açıklaması	33
D. Kanuni Düzenlemenin ve Öğretideki Görüşlerin Değerlendirilmesi	34
III. İBRA KARARININ TÜRLERİ.....	50

A. Genel Olarak.....	50
B. Kararın Alınış Tarzına Göre.....	51
1. Açık İbra Kararı.....	51
2. İbra Varsayımı.....	53
C. Kapsamına Göre	58
1. Genel İbra Kararı	58
2. Özel İbra Kararı.....	60
a. Genel Olarak.....	60
b. Kişi Yönünden	60
c. Konu Yönünden	64
d. Zaman Yönünden.....	65
D. Olumlu İbra Kararı – Olumsuz İbra Kararı.....	66
E. Mali İbra Kararı – İdari İbra Kararı	68
IV. İBRA KARARININ ALINMASI USULÜ.....	72
A. Genel Olarak.....	72
B. Yetkili Organ	74
C. İbra Kararının Alınma Zamanı - Ön Şart: Finansal Tabloların Müzakere Edilmiş Olması	75
1. Genel Açıklamalar	75
2. Türk Öğretisindeki Görüşler	75
3. Karşılaştırmalı Hukukta Durum	76
4. Görüşümüz	79
D. Açık İbra Kararının Alınma Şartları	82
1. İbra Kararının Gündeme Bağlılık İlkesiyle İlişkisi	82
2. İbraya İlişkin Karar Taslağının Görüşülmeye Sunulması.....	86
3. Oy Hakkına İlişkin Sınırlamalara Uyulması.....	87
4. Genel Kurul Karar Tutanağında Yer Alması.....	87
5. Bilançoya İlişkin TK m. 424'te Yer Alan Özelliklerin Açık İbra Kararlarında da Bulunması Gerekliliği	89
E. Kuruluş ve Sermaye Artırımında İbra Kararının Şartları.....	90
1. Genel Açıklamalar	90

---

2. Alman Hukuku	91
3. Gündemde Yer Alması	93
4. Oy Hakkına İlişkin Sınırlamalara Uyulması	93
5. Süre Şartı: Tescil Tarihinden İtibaren Dört Yılın Geçmesi	93
a. Süre Şartının Öngörülme Amacı	93
b. Süre Şartının Uygulama Alanı	95
c. Süre Şartına Uyulmaksızın Alınan İbra Kararının Akıbeti.....	95
6. Azınlık ile İlgili Şart: Azınlığın Karşı Çıkmaması.....	97
a. Azınlığa Tanınan Hakkın Hukuki Niteliği	97
(1) Öğretideki Görüşler	97
(2) Değerlendirme.....	99
b. Hakkın Kullanım Şekli	100
c. Azınlığın Karşı Çıkmasının Sonuçları.....	102
F. İbra Varsayımının Şartları.....	104
1. TK m. 424'te Kullanılan "Bilanço" Kelimesinin Anlamı, Türleri ve Kapsamı.....	104
a. Sorunun Takdimi	104
b. Bilançonun Tanımı	104
c. Bilanço Türleri.....	105
(1) Açılış Bilançosu	105
(2) Yıllık Bilanço	105
(3) Tasfiye Bilançosu.....	106
(4) Ara Bilanço	108
(5) Ticari Bilanço ve Vergi Bilançosu	110
d. Kelimenin Kapsamı	111
e. Değerlendirme.....	113
2. Genel Kurul Kararında Aksine Bir Kaydın Bulunmaması... ..	116
3. Bilançonun Dürüst Resim İlkesine Uygun Olması.....	117
4. Oy Hakkına İlişkin Sınırlamalara Uyulması	117
G. Şirketin Takdir Yetkisine Sahip Olup Olmadığı Konusu	117

H. Finansal Tabloların Onaylanması Olgusunun İbranın Reddine Etkisi	121
I. Şarta Bağlı İbra Kararı Verilip Verilemeyeceği Konusu.....	123
J. Denetimin Yapılmamasının İbra Kararına Etkisi.....	124
K. Bağımsız Denetim Raporunun İbra Kararına Etkisi.....	128
L. Özel Denetçi Raporunun Beklenmemesinin İbra Kararına Etkisi	130
M. İbra Kararının Geri Alınmaması	132
V. İBRA KARARINDA OYDAN YOKSUNLUK HÂLLERİ.....	135
A. Genel Olarak.....	135
B. Hükmün Amacı.....	136
C. Hükmün Uygulama Alanı	137
1. Maddi Uygulama Alanı.....	137
a. Açık İbra Kararında	137
b. İbra Varsayımında	138
2. Kişi Yönünden Uygulama Alanı.....	139
a. TK 436/2 ile eTK 374/2'nin Karşılaştırılması	139
b. TK 436/1'in 436/2'ye Teşmil Edilip Edilmeyeceği Sorunu.....	140
c. Yönetim Kurulu Üyeleri	143
(1) Kendi İbraları Hakkında	143
(2) Diğer Yönetim Kurulu Üyelerinin İbraları Hakkında	144
d. Fiili Organ.....	146
e. Yönetimde Görevli İmza Yetkisini Haiz Kişiler	147
f. Tüzel Kişi Yönetim Kurulu Üyesinin ve Temsilcisinin Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorunu....	152
g. Oy Hakkından Yoksun Kişinin Temsilci Sıfatıyla Oy Kullanıp Kullanmayacağı Sorunu	155
h. Oydan Yoksun Kişilerin Haleflerinin Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorunu	159

i.	TK m. 360: Belirli Grupların YK'da Temsil Edilmesi ile İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluğa Dair Hükümler Arasındaki İlişki.....	160
D.	Oydan Yoksunluk Hâllerini Etkisiz Kılmak Amacıyla Payın veya Pay Senetlerinin Devredilmesi.....	167
E.	İbra Kararı Alınması Amacına Yönelik Yapılan Oy Sözleşmeleri.....	172
F.	Oydan Yoksunluğun Yetersayılara Etkisi.....	175
1.	Toplantı Yetersayısına Etkisi.....	175
2.	Karar Yetersayısına Etkisi.....	176
VI.	İBRA KARARININ KAPSAMI.....	178
A.	Genel Olarak.....	178
B.	Açık İbra Kararının Kapsamı.....	178
1.	Kişi Yönünden.....	178
a.	Yönetim Kurulu Üyeleri.....	178
b.	Yöneticiler.....	183
(1)	Genel Olarak.....	183
(2)	Fiili Organ.....	186
(3)	Ticari Temsilci ve Genel Yetkili Ticari Vekiller.....	188
c.	Denetçiler.....	190
d.	Tasfiye Memurları.....	192
2.	Konu Yönünden: “Açıklanan Maddi Olaylarla” Sınırlı Olması.....	194
a.	TK m. 558/2'ye Dair Genel Açıklamalar.....	194
b.	“Maddi” Kelimesinin Anlamı.....	196
c.	“Olay” Kelimesinin Anlamı.....	196
d.	Açıklanan Maddi Olayların Çevresinin Tespitine Dair Değerlendirmeler.....	197
e.	Pay Sahiplerinin Bireysel Olarak Edindiği Bilgilerin İbranın Kapsamına Dâhil Olup Olmadığı Meselesi.....	199
f.	İbra Kararının Kapsamını Tayinde Müspet Vukufun Aranıp Aranmayacağı Meselesi.....	200

3. Zaman Yönünden.....	202
C. Kuruluş ve Sermaye Artırımında İbra Kararının Kapsamı	203
1. Konu Yönünden	203
a. Şirketin Kuruluşu	203
b. Sermaye Artırımı.....	206
2. Kişi Yönünden	208
a. Kurucular	208
b. Yönetim Kurulu Üyeleri	210
c. Denetçiler	212
D. İbra Varsayımının Kapsamı.....	213
1. Kural: İbra Varsayımının Kapsamının Bilançoyla Sınırlı Olması	213
2. Kuralın Genişlediği Hâl: Bilançoda Yer Almayan Fakat Genel Kurula Sunulan Olayların da İbranın Kapsamına Dâhil Olması	215
3. Genel Kurula Sunulmuş Sayılmayan Bilgiler	216
VII. İBRANIN REDDİ VE SONUÇLARI.....	217
A. Genel Olarak.....	217
B. İptal Davası.....	219
1. Hukuki Yarar Sorunu.....	219
a. Sorunun Takdimi ve Öğretideki Görüşler	219
b. Görüşümüz.....	222
2. Yargıtay'ın Konuya Dair Yaklaşımı: “Makul Süre Sorunu” ve Değerlendirmelerimiz.....	226
3. TK m. 446/1-d'ye Göre Davacı Sifatının Tespiti	230
a. Genel Açıklamalar ve Sorunun Takdimi	230
b. Hükmün Öngörülme Amacı.....	231
c. Şartları	231
(1) Konu Bakımından.....	231
i. Kararın İcra Edilebilir Olması	231
ii. Kararın İcrasının Sorumluluğa Sebep Olması... ..	232
iii. Değerlendirme.....	234

---

(2) Kişi Bakımından: Yönetim Kurulu Üyesi Olmak	237
(3) Sorumluluk Sebeplerinin Mevcut Olmaması.....	239
4. Davaların Birleştirilmesi	239
5. Mahkemenin Hükmü.....	244
C. İbra Davası (Hükmen İbra)	245
1. Genel Olarak.....	245
2. Korunmaya Değer Menfaat	246
3. İbranın Talep ve Dava Edilebilme Zamanı	247
4. Şartları	249
5. Hukuki Niteliği.....	249
a. Eda Davası	249
b. Menfi Tespit Davası.....	250
c. Değerlendirme.....	251
6. Tarafları	254
7. İspat Yükü	255
8. Mahkemenin Hükmü.....	255
a. Kapsamı	255
b. İcrası.....	256
c. Etkisi	256
D. Olumlu Kararın Tespiti Davası	257
1. Önemi	257
2. Hukuki Niteliği.....	258
3. Şartı: Oylamanın Sonucunun Tespitinde Hata Yapılmış Olması	260
4. Mahkemenin Hükmü.....	261
E. İbranın Reddinin Diğer Sonuçları	262
1. Şirket Yönünden.....	262
a. Sorumluluk Davası Açma İmkânının Devam Etmesi	262
b. İbranın Reddedilmesinin Azil Nedeni Teşkil Edip Etmediği Sorunu	263
2. Yönetim Kurulu Üyeleri Yönünden	266

a. İstifa	266
b. Manevi Tazminat Talebi	268
F. İbra Edilmeme Kararı ile Sorumluluk Davası Arasındaki İlişki: Genel Kurul Kararının Gerekli Olup Olmadığı Sorunu..	269
VIII. İBRA KARARININ HUKUKİ SONUÇLARI.....	271
A. Genel Olarak.....	271
B. İbra Kararının Sorumluluk Davalarına Etkisi.....	272
1. Şirketin Dava Hakkına Etkisi	272
2. Pay Sahiplerinin ve Şirket Alacaklılarının Dava Haklarına Etkisi.....	273
a. Yansıma Zararlar Sebebiyle Açılacak Davalarda	273
(1) eTK Dönemindeki Görüşler.....	273
(2) Pay Sahiplerinin Dava Haklarına Etkisi	275
i. Genel Açıklamalar.....	275
ii. İbraya Olumlu Oy Verenler.....	275
iii. İbra Kararından Sonra Payı İktisap Etmiş Olanlar.....	277
(3) Alacaklıların Dava Haklarına Etkisi.....	279
b. Doğrudan Zararlar Sebebiyle Açılacak Davalarda.....	281
C. İbra Kararının Medeni Usul Hukukunda Savunma Vasıtaları İçerisindeki Yeri.....	282

İKİNCİ BÖLÜM

SULH

I. GENEL OLARAK.....	285
II. KAVRAM.....	286
A. Tanımı	286
B. Türleri.....	287
1. Mahkeme İçi ve Mahkeme Dışı Sulh Sözleşmesi	287
2. Kısmi Sulh – Tam Sulh	288

C. Zorunlu Unsurları.....	289
1. Taraflar Arasında Hukuki Bir İlişkinin Bulunması	289
2. Hukuki İlişki Hakkında Uyuşmazlığın veya Belirsizliğin Bulunması.....	290
3. Tarafların Karşılıklı Fedakârlıkta Bulunması.....	292
D. Hukuki Niteliği.....	293
1. İsimsiz Sözleşmelerden Olması.....	293
2. Borç Doğuran İvazlı Bir Sözleşme Olması.....	293
3. Tam İki Tarafa Borç Yüklemesi.....	294
III. SULH SÖZLEŞMESİNİN KURULMASI.....	294
A. Konusu	294
B. Şekli	295
C. Tarafları.....	296
IV. SULH SÖZLEŞMESİNİN YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞUNA ETKİSİ	300
A. Şirketin Dava Hakkına Etkisi.....	300
B. Pay Sahiplerinin Dava Haklarına Etkisi	300
C. Alacaklıların Dava Haklarına Etkisi.....	302

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ZAMANAŞIMI

I. GENEL OLARAK.....	303
II. ZAMANAŞIMI SÜRELERİ	305
A. Genel Zamanaşımı: TK m. 560.....	305
1. TK m. 560'a Genel Bakış.....	305
2. Hükümün Uygulama Alanı	305
a. Konu Yönünden	305
b. Kişi Yönünden	308
3. İki Yıllık Süre.....	309
a. Sürenin İşlemeye Başlaması.....	309

---

(1) Genel Açıklamalar.....	309
(2) Zararın Öğrenilmesi	310
(3) Sorumlunun Öğrenilmesi.....	313
b. Davacılar Bakımından Öğrenme Olgusunun Tespiti	314
(1) Şirket Açısından	314
(2) Pay Sahipleri Açısından	316
(3) Alacaklılar Açısından.....	317
i. Doğrudan Zararlar Nedeniyle Açılacak Davalarda	317
ii. Yansıma Zararlar Nedeniyle Açılacak Davalarda	317
(4) Katılma İntifa Senedi Sahipleri Açısından	319
(5) İflas İdaresi Açısından	319
4. Beş Yıllık Süre	320
5. Ceza Zamanaşımı.....	321
6. İbra Kararının Zamanaşımı Sürelerine Etkisi.....	324
B. Rekabet Yasağının İhlalinden Doğan Sorumlulukta Zamanaşımı (TK m. 396)	326
1. Zamanaşımı Süresi.....	326
2. Sorumluluğa İlişkin Hükümlerin Saklı Tutulması.....	329
SONUÇ	333
KAYNAKÇA.....	353